

quia in pecunia honor saculi est, Christi gloria denegatur.
29. Quæstio proposita inquit, quod ut impia Jezabel interficeret iustum Naboth...
3. Reg. 21. n. 10. & unde hi duo falsi testes inducti, & commoti sunt ad proferendum falsum testimonium contra Naboth? ex autoritate nempe regia, & ut Regi, ac Regina placerent, qui falsitates, & mendacia ambibant: nam ut dicitur Proverbior. 29. n. 12. Princeps, qui libenter audit verba mendacii, omnes ministros habet impios. Quæ verba adducens D. Paschal. lib. 12. in Matthæum, ait: Miser populus, cuius principes iniqui sunt, & quorum perversi: quia multi falsi testes in eorum nunquam desunt conciliis. Ad inducendos falsos testes contra Naboth, sufficiens extitit autoritas regum, ac principum; at ut falsi testes, & depravati custodes deponant mendacia contra Christi resurrectionem, non sufficiens fuit autoritas principum sacerdotum, sed insuper comminuitur, addita copia pecunia; tam aperta, & manifesta fuerunt signa resurrectionis à custodibus visa, Angelus fulgenti in veste apparens, lapis cum ingenti terræ motu ab ostio monumenti amotus, sepulchrum vacuum, linteamina separatim posita, ingens sepulchri splendor, quando Christus resurgens exiit ab eo, ut nulla magnorum autoritas suppressere poterat testimonium ora, ne veritatem dicerent; & ideo Principes sacerdotum copiosam pecuniam impendant, quæ solet omnia conturbare, veritatem abscondere, mendacia fabricare, & quæ nullum malum veretur, sed impudicè omnem iniquitatem perpetrari.
30. Confirmatur ex his, quæ infra dicuntur n. 15.
Matth. 27. Milites accepta pecunia fecerunt sicut erant edocti. Cur non timent ex accepta pecunia malum dicere, ac componere contra Christum? nonne ipsi vident quod heri Judas acceptam pecuniam ex Christi venditione, ipsam retulit, & suspensus crepuit medius? Matth. 27. cur ex accepta pecunia adversus Christum simile infortunium sibi præsentaneum non timent? Auri cupiditas possidens hominem, omnem metum expellit, omneque periculum propulsans contemnit, & audacter omne malum aggreditur.
31. A Rege Balac conducitur hariolus Balaam copiosa & multa mercede auri, ut multis maledictionibus percutiat populum Dei: Magus promissis obtemperans, non tantum commotus Regis auctoritate, sed potius allectus auro obiecto, ait Num. 24. n. 16. Dixit Balaam filius Beor, cuius obturatus est oculus: dixit auditor sermonum Dei, qui visionem omnipotentis Dei intuitus est. Verba valde implicata, quæ contradictionem videntur importare; ipse enim de se affirmat, quod visionem omnipotentis Dei intuitus est, & quod oculos ad videndum habeat: si Deum videbat, quomodo obturatis oculis impeditus erat ad videndum: Valde rarum, & magnum prodigium est, quod oculos cecos habens sit perspicax ad Dei intuitum; sane hinc fuit valde rarum, ac mirabile in hoc vate; quod impeditus oculis, esset expeditus ad Dei visionem. Elevatus est ad Dei visionem cum oculis amore regie pecuniæ haberet ob-

turatos. Miser ad Dei visionem sublimatus est, ut veritatem agnosceret, verum diceret, tamen cum iret ad Regem Balac, mercedis cupiditate sic obæcatus, ac si nihil verum vidisset, ac sciret. Vidit visionem Dei, sic tamen amore auri erant oculi obturati, ut videns verum, perinde esset ac si non vidisset; idem erat, ut verum profertur, ac diceret. D. Chrysof. homil. contra gulam, & alia, & ait. Habendi cupiditas, sicut temeraria hominem planè in res huiusmodi impingit, ocluditque aures, excæcat oculos, mentemque multa caligine obtenebrat: Auri cupiditas mentem obæcat, ut videns non videat, intelligens non intelligat.
Ait Sophonias 1. n. 11. perierunt omnes involui argento. Expende illud, involui argento: Sophon. 1. assignatur perditionis causa, quæ extitit involucrum seu velum, quod fecit argentum, quo obtenebrati viam veritatis non valuerunt agnoscere, sed errantes à viâ cœlesti in profundum demersi sunt.
Matth. 23. n. 13. Dicentes dicite: Quia Discipuli ejus nocte venerunt, & furati sunt eum, nobis dormientibus.
Num. 14. Et si hoc auditum fuerit à Præsidente, nos suadebimus ei, & securos vos faciemus.
Num. 15. Et illi accepta pecunia, fecerunt sicut erant edocti, & divulgatum est verbum istud apud Judæos usque in hodiernum diem.
VERSIONES.
D. Greg. Nyssen. n. 13. Dicite, quia surripuerunt eum.
Arabicus n. 14. Et si hoc auditum fuerit apud Ducem, satisfaciemus ei, & reddemus vos sine culpa.
D. Greg. Nyssen. Securos vos reddemus, & ei persuadebimus.
Ethiopicus. Et nos fidem faciemus, & vos à tristitia immunes constituemus.
Persicus. Ab eo, & vobis excusationem petimus, ac sine molestia res effecta erit.
Syriac. n. 15. Egerunt sicut docuerant eos.
Alier Syrus. Divulgatus est sermo iste.
EXPOSITIO III.
Ecce Pontificum, ac Pharisæorum malitia, quæ ex multis convincitur, ut dicam quæstione sequenti. Nobis dormientibus. D. Remigius: si custodes dormierunt, quomodo furtum viderunt? D. Augustin. in Psalm. 65, ait: Dormientes testes adhibes, verè

ipse obdormisti, qui servando talia fecisti. Et ad hoc affirmandum, mendacium fabricaverunt. Venerunt discipuli ejus, & furati sunt eum. Quomodo discipuli pavidi per medios milites furati sunt corpus ejus? de quo quæstione sequenti. Severin. in Catena: Non enim contenti sunt interfecisse magistrum, imò etiam quomodo discipulos perdere possunt, morantur, ut discipulorum crimen esse faciant virum Magistrum. Planè auferunt milites, perdidit Judæi, sed discipuli magistrum suum non furto, sed fide, virtute, non fraude, sanctitate, non crimine, vivum, non mortuum sustulerunt.
Si hoc auditum fuerit à Præsidente, nempe quod vobis dormientibus venerunt discipuli ejus, & furati sunt eum, Nos suadebimus ei: Arabicus, satisfaciemus ei, nempe, vestram negligentiam esse levem, & veniâ dignam, præcipue quia ipse Pilatus contra suam conscientiam, ac voluntatem, ob nostram importunam instantiam, cum morte condemnavit: Et securos vos faciemus. Arabicus: Et reddemus vos sine culpa: Glossa, Et ita nil vobis timendum.
At illi fecerunt, sicut erant edocti: Rectè D. Chrysof. homil. 91. ait: Si pecunia apud discipulum tantam habuit virtutem, ut eum faceret magistri proditorem, non miretur, si pecuniâ superantur milites: Pro quo præclate ait D. Hilarius apud catenam: Emitur ergo resurrectionis silentium, & mendacium furti argenteo; quia honore, scilicet saculi, qui in pecunia est, & cupiditate, Christi gloria denegatur.
Et divulgatum est verbum istud apud Judæos usque in hodiernum diem: tam post seculum, & malignum mendacium à militibus, amore pecuniæ fabricatum, divulgatum est, ut notant D. Hieronym. D. Paschal. lib. 62. in Matth. Lyran. & multi alii; sed hoc divulgatum est apud Judæos plebeios, & malignos: nam qui prudentes erant, & sincero animo, bene agnoverant veritatem ac Christi resurrectionem, ut Centurio Longinus cum duobus militibus, ut jam dixi superiori q. in liam. n. 27. & hoc etiam clarè fatetur, & scribit Josephus Hebræus lib. 18. Antiquitat. cap. 4. qui sic ait: Erat Jesus mirabilium operum parator, & Doctor eorum qui libenter vera suscipiunt, plurimisque tam de Judæis, quam de Græcis sectatores habuit: Christus hic erat; quem accusatum à nostra gentis principibus, Pilatus cum addidisset cruci, nihilominus non desisterunt eum diligere, qui ab initio ceperant. Apparuit eis tertia die vivus, ita ut divinitus de eo Vates hoc, & alia multa miranda prædixerant: & usque in hodiernum diem, Christianorum genus ab hoc denominatum non desit.
Pilatus scripsit ad Tiberium Cæsarem Imperatorem, de hac re epist. ut referunt Authores antiquissimi, temporibus Christi proximis, Orof. lib. 7. cap. 4. & ait: Pilatus ad Tiberium Imperatorem retulit de passione, & Resurrectione Christi consequentibusque virtutibus, quæ per ipsam palam facta fuerant, vel per discipulos ipsius in nomine ejus fiebant; & de eo, quod certatim crescente plurimorum fide, Deus crederetur, Flavius Dexter anno Christi. 58. n. 2. Hegeſippus in Anæcephalosi, Tertull. in Apolog. c. 5. Eusebius Cæsarens. lib. 2. cap. 2. & in Chron. ann. Christi 38. & alii multi apud Franciscum Bavicum, in Commentar. ad Dexterum: sic.

que fides resurrectionis Christi ab omnibus publicata, manifestata, & adorata est in toto orbe: Unde rectè ait Severianus: Quod enim Sever. in Judæa Judæus obscurat auro, fide toto claruit in mundo.
QUÆSTIO V.
Quare tam obdurata, ac obstinata extitit Pontificum, ac Pharisæorum nequitia contra tantam evidentiam?
Præclare primò Pontificum nequitiam multis arguit D. Chrysof. ho. 91. in Matth. & ait: Qualiter furarentur discipuli, homines pauperes, & idiotæ, & neque apparere audentes? si enim adhuc Christum vivum videntes fugerunt, qualiter mortuo eo, non timuissent tot milium multitudinem. Non ostium sepulchri poterant evertere. Lapis enim eminebat magnus, multis indigens manibus. Numquid etiam non erat sigillum superimpositum: Propter quid autem non furati sunt prima nocte, quando nullus sepulchro affuit; Sabbatho enim à Pilato petierunt custodiam. An si essent furati, sudarium reliquissent? an in exeundo morarentur? certe confitentur isti resurrectionem: Confitentur enim corpus non esse sepulchro, non esse sublatum ostendit custodia militum, & pavor discipulorum: Ergo mentita est iniquitas sibi. Ex multis principibus iniquitas facta, & perversa Pharisæorum convincitur. Primò ex parte discipulorum, quia erant homines pauperes, & idiotæ: & de re publica à Præsidente custodita, solum audent furtum facere dives, & callidus ingenio, non vero pauper, & idiota. Deinde discipuli erant pavidi, ac metu conturbati; & ideo tempore resurrectionis, propter metum Judæorum erant clauso ostio in una domo congregati: Joan. 20. n. 19. & si ita erant timidi, ut in horto vivo, ac præsentem magistrum fugerint, quomodo fieri potest, ut iplo mortuo, inter milites ejus cadaver essent forati. Secundò convincitur Pontificum falsitas ex parte sepulchri, quod lapide prægrandi claudebatur, ad ejus amotionem multæ manus erant necessariae, & hoc debebat fieri magno terramotu, ut fecit Angelus descendens de cœlo: & insuper sepulchrum erat obsignatum sigillo communi, & catena ferrea religatum quomodo poterat aperiri, nisi magna vi, ac strepitu, ad rumpendum ferum. Terriò, ex parte militum, quia inter tot milites aliquis esset in vigilia, & esto omnes dormirent, ex terramotu facto in lapidis amotione, ac in ruptione ferreæ catenæ aliquis experge factus esset, & aliquem ex discipulis comprehendisset manibus, Quare ex parte sudarii; si discipuli furati sunt cadaver Christi, cur non asportaverunt simul cum sudario, & linteaminibus? cur moras fecerunt denudando corpus, cum omnis mora inimica sit furtibus? Ergo mentita est iniquitas sibi.
Deinde ex suis dictis, ac factis iniquitas Principum Sacerdotum deprehenditur; si discipuli furati sunt eum, cur non inquirunt eum inter discipulos? cur eorum domos non scrutantur?

Auri cupiditas...

D. Remigius, D. Augustinus

39.

cur non investigant quis tantum crimen commiserat, utpote qui commune sigillum civitatis violaverit? Et cur tantam segnitiam militum in te tanti momenti impostam relinquunt apud Præsidem? Tandem ex eo quod copiosam pecuniam dant militibus ut dicant corpus Christi foratum fuisse à Discipulis inde convincuntur, pro certo Christi resurrectionem habuisse; nam aliter tantam pecuniam ad componendum mendacium militibus non dedissent.

40. Tertiò novissimè, ac pulchrè rem explicat D. Ambrosius ser. 15. *Rapitur Christus à vigilantibus discipulis, à dormientibus perditur Pharisæis; sicut mentiendo ipsi confessi sunt, dum custodias ponerent sepultura, post resurrectionem Domini dicentes: Quia discipuli ejus nocte venerunt, & furati sunt eum, nobis dormientibus. Unde spiritualiter intelligimus, quia Christus omnes dormientes perdit, vigilantes invenit.* O mendacium moralissimè architectum veritatis ad ædificationem fidelium, & nescientes, quæ dicunt, verum nobis dant documentum; dicunt enim: *Quia nobis dormientibus, venerunt discipuli ejus, & furati sunt eum. Qui venit, & furtum facit, in vigilia est. Unde spiritualiter intelligimus, quia Christum omnes dormientes perdunt, vigilantes invenit.*

41. Quartò Rupertus in c. 8. Osee, ait: *Cum consultarent, & per pecuniam obtinerent, quatenus verbum hoc divulgaretur, furati sunt nobis dormientibus, sciebant, & conscientiam intus refraganem audiebant, quia non est verum. Postquam sic peccaverunt, non veritatem ignorando, sed mendacium excogitando, jam mundari non poterunt, jam non remittitur eis in hoc sæculo, neque in futuro. Et cur hoc crimen dicitur à Rupertus inexpiabile? Quia illi ex se cum verita-*

rem scirent, hoc mendacium fabricaverunt, ac confixerunt, quo se, & alios deciperent, & inde irreparabiliter peccant, quia sciens veritatem Dei, ex se deceptionem, & mendacium componunt, ac confingunt, quo decipere nituntur ipsum Deum, ejusque magnalia occultare.

Ad Israëlitas deplorans, clamat Osee 8. n. 5. *Usquequò non poterunt emundari? quia ex Israël ipse est: artifex fecit illum, & non est Deus.* Multa, & varia idola coluerunt Israëlitas, à quo scelere mundati, & expurgati sunt: At ubi Jeroboam fabricavit duos vitulos aureos, quos proponens populo clamavit, dicens: *Hi Dii tui Israël, qui eduxerunt te de terra Egypti;* Reg. 12. n. 28. Si sub tam execrabili scelere perierint, ut nunquam ad salutem reducerentur, cur hoc crimen irreparabile extitit? *Quia ex Israël ipse est: artifex fecit illum.* Quia etiam alia idola fuerint emendicata à genibus? tamen hoc idololatriæ crimen fuit propria Israëlitis inventio, quod fabricatus est, ut tanto mendacio universum populum deciperet. Rupertus ait: *Cum interrogando dicit usquequò non poterunt emundari, subaudi vult, in æternum; & causam reddit, cur in sempiternum non poterunt emundari: quia ex Israël ipse est, inquit, artifex fecit illum. Incurribilis enim est ille, qui non per ignorantiam in mendacium cadit, sed per malitiam de corde suo mendacium confingit. Quicunque talis est, reus est æterni delicti, quia ex seipso est, quod facit, aut dicit, non ab alio seductus, sed de corde suo seductionem confingens. Qui ex propria mente seductionem confingit, ac componit, mendaciter coram Deo ambulat; & sibi parat immedicabile damnum, ac inexpiabile malum.*

Irreparabiliter peccat, qui sua mente mendacium ad aliorum perditionem.

42. Osee 2.

Fabricator malorum in expropiabilis est. Rupertus.

ADDITA

ADDITAMENTUM

IN

DIVUM MARCUM.

PRÆFATIUNCULA.

DE D. Marci excellentiâ ac majestate ejus Evangelii dixi tom. 1. in Evangelia, in præmio q. 4. & tom. 1. in Apocalypsim cap. 4. q. 29. & notandum, quod D. Marcus totus est in proponendâ summâ Reigeste, unde non servat ordinem, sed prius facta, posterius enarrat, & vice versa, pro quo audiendus est D. Hieronymus Præfatione in Matthæum & ait: Secundus Marcus, interpres Apostoli Petri, & Alexandria Ecclesiæ primus Episcopus, qui Dominum quidem salvatorem ipse non vidit, sed quæ Magistrum audierat prædicantem, juxta fidem magis gestorum narravit quam ordinem.

Et cum revera ita est, ut scribit D. Augustinus lib. 2. de Consensu Evangelist. D. Marcus brevior est Matthæi: majorique ex parte illius compendiator; Pauca hic notanda veniunt, quia pleraque jam explicata sunt apud Matthæum, quæ ex locis ad marginem citatis, & ex argumento uniuscujusque capituli deprehendet lector; ideo hic breviter habemus, ut & communiter omnes interpretes.

CAPUT PRIMUM.

INITIVM Evangelii Jesu Christi Filii Dei. 2. Sicut scriptum est in Isaiâ Prophetâ. Ecce ego mino Angelum meum ante faciem tuam, qui preparabit viam tuam ante te. 3. Vox clamantis in deserto! Parare viam Domini, rectas facite semitas ejus. 4. Fuit Ioannes in deserto baptizans, & prædicans baptismum penitentia in remissionem peccatorum. 5. Et egrediebatur ad eum omnis Judæa regio, & Ierosolymitæ universi: & baptizabantur ab illo in Iordanis flumine, confitentes peccata sua. 6. Et erat Ioannes vestitus pilis cameli, & zonâ pellicæ circa lumbos ejus: & locustas, & mel sylvestre edebat. Et prædicabat dicens: 7. Venit fortior me post me: cujus non sum dignus procumbens solvere corrigiam calceamentorum ejus. 8. Ego baptizavi vos aquâ, ille vero baptizabit vos Spiritu sancto. 9. Et factum est: in diebus illis venit Iesus à Nazareth Galilææ: & baptizatus est à Ioanne in Iordane. 10. Et statim ascendens de aquâ, vidit cælos apertos, & Spiritum tanquam columbam descendantem, & manentem in ipso. 11. Et vox facta est de cælis: Tu es filius meus dilectus, in te complacui. 12. Et statim Spiritus expolit eum in deserto. 13. Et erat in deserto quadraginta diebus, & quadraginta noctibus: & tentabatur à Satana, eratque cum bestiis & Angeli ministrabant illi. 14. Postquam autem traditus est Ioannes, venit Iesus in Galilæam prædicans Evangelium regni Dei. 15. Et dicens; Quoniam impleto est tempus, & appropinquavit regnum Dei; penitete, & credite Evangelio. 16. Et præteriens secus Sylveira in Evang. Tom. VI.

A a mare